

ANTONII MIZALDI
MONLVCIENSIS, MEDICI,
DE HORTORVM CVLTV,
cura, auxilijs & se-
cretis,

LIBER PRIMVS.

Hortorum institutio, & priscus vsus.

CAPVT I.

PICVRVS ille ocij, Epicurus
vt tradit Plinius, magi- primus hor-
ster, primus hortos in- torum in-
stituiffe fertur Athenis: tutor.

nam antea moris non
fuerat, in oppidis rura
habitare. Sanè apud
Priscos Romuli nepo-
tes, hortus nihil aliud
fuit, quàm pauperis a-
gellus, & rustici qualif-

cunque prouentus, victum innocentissimum &
frugalissimum porrigens, & mensam sine arte fa- Prisca hor-
cilem, ac ne longius eundem esset, ilico instructâ, torum com-
leuique apparatu lautissimam exhibès. Qui tum moditas, &
maximè placebat, quod igni non egeret, sumpti- vsus.
busque macelli parceret, ac merces cum herbace-
as, tum arboreas, oppidatim venales quouis tem-
pore præberet: ressemper expedita & ad extem-
poraneum alimentum præsentissima. Quod Vir-
gilius in Moreto, doctè & eleganter (vt omnia)

B

ex-

ANTONII MIZALDI

expressisse mihi videtur, de Simulo exigui horti cultore rustico, & laboris patientissimo, hunc in modum scribens :

Priscorum
hortorum
descriptio
pulcherri-
ma.

Non illi suspensa focum carnaria iuxta,
Durati sale terga suis, trunciq; vacabant :
Hortus erat iunctus casula: quem vimina pauca,
Et calamo redimita leui, munibat arundo:
Exiguus spatio, varijs sed fertilis herbis:
Non illi deérat, quod pauperis exigit vsus:
Interdum locuples à paupere multa petebat.
Nec sumptus erat illud opus, sed regula cura,
Si quando vacuum casula, pluuia ve tenebant,
Festáve lux: si forte labor cessabat aratri,
Horti opus illud erat, &c.

Deinde subdit,

Horti pris-
corum pro-
uētus erant
populi.

Verum hic non domini (qui enim contractior illo?)
Sed populi prouentus erat: notis quo diebus
Venaleis olorum fasceis portabat in urbem:
Inde domum ceruice leuis, gravis are redibat,
Vix vnquam vrbanus comitatus merce macelli.
Capa rubens, seclique famem domat area porri:
Quæq; trahunt acri vultus nasturtia morsu.

Quomodo
ex agris in
oppida ve-
nerint horti

Haecenus Maro de prisco & rustico vsu horto-
rum: qui in oppidis antè habitare non nouerāt,
quàm gulæ delitiæ, & ventris prodigia, Epicuro
duce, ex agris eò, vt diximus, commigrare illos
impulissent. Nam vsque adeò paulatim illecebrosa
inualuit voluptas, vt absque vlla Orphei ly-
ra, vlla Amphionis testudine, arbores, fructus,
olera, flores, & rustica alia folatia, (vt Prolego-
mena in Medicum Hortum nostrum abundè te-
stantur) intra muros, etiam à remotissimis agris,
mon-

DE SECRET. HORT. LIB. I. 3

montibus & syluis deduxerit, feceritque vt nequam in domo censeretur materfamilias, cui indiligens, & neglectus esset hortus. Verumenimvero recisa longæ narrationis præfatione, tempestivum est vt instituti nostri fores aperiamus, & hortorum structuram, cultum, auxilia ac secreta feliciter aggrediamur, & cuique dilucidè ac breviter explicemus.

Parascue
ad seriam
hortorum
narratione.

Quæ utilitas expectanda ab hortis. Adhæc quis
vsus, finis ac scopus esse debeat cultu-
ræ illorum. CAP. II.

Ille vtilissimum, ac iucundissimum hortum
est habiturus, qui & colere sciet, & poterit, ac
vult. Neque enim scire, aut velle cuiquam satis
fuerit, sine sumptibus quos exigunt opera: nec
rursus faciendi, aut impendendi voluntas pro-
fuerit, absque arte & scientia. Quia caput est in
omni negotio, nouisse quid agendum sit: quem-
admodum ex Varroniano Tremellio appositè
tradit Columella. Qui hæc tria ad manum habu-
erit, & hortum serio sibi cōstruere voluerit, duo
illi rursus spectanda erunt: vtilitas nimirum, &
voluptas: vtilitas fructum habet comitem: vo-
luptas verò delectationem, &, vt scribit Varro,
iucunditatem. Erit itaque hortus construendus
& colendus imprimis ad vsum vitæ necessarium.
deinde ad sanitatem, ac vireis, cum corporis,
tum animi, à morbis rescindendas, vt adnotauit
Palladius, & sæculis aliquot ante eum Florenti-
nus, scholæ Græcorum geponicorum doctor
eximius: postremò ad delectationem ex aspectu,
& iucunditatem ex odoris fragrantia: omnium-
tensum.

Qualè exi-
gat domini
& colonum
hortus non
vulgaris.

Vtilitas &
voluptas
hortos bene
cultos comi-
tantur.

Quis finis
ac scopus
culturae hor-
tensum.

B 2 que